

Onderwerp Route Arbeid Plus
Ter informatie

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 14 050

Bijlage(n) 1

Ons kenmerk 197775-2025

Datum

Uw brief
van

Uw kenmerk

Geachte lezer,

Leerlingen van het praktijkonderwijs (Pro) en het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) kunnen na afronding van dit onderwijs verschillende routes doorlopen. Voor leerlingen die uitstromen met het profiel arbeidsmarktgericht is er Route Arbeid waarin zij worden begeleid naar betaald werk, en voor leerlingen met het profiel vervolgonderwijs is er Route Entree. In aanvulling daarop hebben we voor leerlingen van de Pro/VSO scholen met het uitstroomprofiel dagbesteding de afgelopen jaren werkende weg Route Arbeid+ ontwikkeld.

Voor deze groep jongeren is een toekomst met perspectief op bijvoorbeeld werk of onderwijs namelijk niet vanzelfsprekend. Zij krijgen naast het onderwijs te maken met verschillende regelingen zoals de Jeugdwet, Wmo en Participatiewet. Voor jongeren uit deze doelgroep met beperktere ontwikkelmogelijkheden, maar mét ontwikkelbaar arbeidspotentieel willen we er met Route Arbeid+ voor zorgen dat zij op elk moment in hun ontwikkeling de juiste ondersteuning krijgen om op de voor hen meest passende plek uit te komen. Route Arbeid+ is een samenwerking tussen gemeente, WIJ Groningen, iederz, en het Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs Groningen Stad.

Onlangs is Route Arbeid+ geëvalueerd door het lectoraat Juridische aspecten van ondernemerschap van de Hanze. In deze brief informeren wij u graag over uitkomsten daarvan en de resultaten van Route Arbeid+ tot nu toe, het opheffen van de aanmeldstop en de financiering daarvan en onze deelname aan het programma Dwars door Domeinen van Divosa.

Waarom Route Arbeid+?

Uit onderzoek blijkt dat schoolverlaters van het Pro/VSO vaak nog niet uitgeleerd zijn en zich juist na hun 20ste verder ontwikkelen. Met goede leerdoelen en begeleiding via arbeidsmatige dagbesteding kunnen zij zich ontwikkelen en alsnog in aanmerking komen voor een afspraakbaan, beschut werk of regulier werk. Om de mogelijkheden van deze jongeren te benutten is het van belang dat jongeren met uitstroomprofiel dagbesteding in beeld blijven, we de ontwikkeling blijven volgen en de juiste middelen inzetten om de jongere te laten doorstromen naar werk.

Als een jongere toch duurzaam is aangewezen op dagbesteding, is het belangrijk dat de juiste inkomensvoorziening wordt ingezet. Voor veel van deze jongeren is de Wajong een passende inkomensvoorziening. Maar als zij klaar zijn met school, krijgen ze die Wajong vaak niet. Deze wordt in slechts 10% van de gevallen toegekend. Dat komt omdat op 18-jarige leeftijd nog niet duidelijk is of iemand blijvend niet kan werken. Deze jongeren vallen terug op de Participatiewet, die financieel minder gunstig is. Door hun ontwikkeling goed te blijven volgen, kan op een later moment alsnog Wajong worden aangevraagd, als blijkt dat ze echt duurzaam arbeidsongeschikt zijn.

Samengevat willen we met Route Arbeid+ zorgen voor een duurzaam toekomstperspectief voor deze jongeren, waarbij het arbeidspotentieel zoveel mogelijk wordt benut, leerlingen niet onnodig lang in dagbesteding blijven en zij als het nodig is aanspraak kunnen maken op de voor hen meest passende inkomensvoorziening.

Evaluatie Route Arbeid+

Uit de evaluatie van het lectoraat Juridische aspecten van ondernemerschap van de Hanze blijkt dat leerlingen van het PRO/VSO onderwijs waarvan verwacht wordt dat ze geen arbeid kunnen verrichten, toch arbeidspotentieel blijken te hebben als zij actief worden begeleid bij hun ontwikkeling. Dit is te zien in onderstaande tabel. De evaluatie laat ook zien dat het van belang is dat de begeleiding start op het moment dat de leerling stage gaat lopen.

Route Arbeid+ is succesvol omdat er sprake is van een vloeiende lijn tussen de verschillende domeinen onderwijs, maatschappelijke ondersteuning en werk. De hele keten van Pro/VSO, VO WIJ-team, Wmo tot en met sociale en reguliere ondernemers is betrokken. Door de integrale benadering vindt er ook een professionaliseringsslag plaats in het netwerk van de scholen, gemeente en de werkgevers.

Resultaten

In deze tabel wordt het aantal deelnemers van Route Arbeid+ in 2023 en 2024 en de resultaten die per deelnemer zijn gerealiseerd weergegeven. Deze resultaten overstijgen ruimschoots de verwachtingen. Het gaat om een doelgroep waarbij wordt ingeschat dat zij langdurig op dagbesteding aangewezen zijn. De resultaten van Route Arbeid+ laten zien dat een deel van deze jongeren zich met de juiste ondersteuning kunnen ontwikkelen richting werk en/of vervolgonderwijs.

Cijfers 2023 en 2024

Datum	Gerealiseerd per december 2023	Gerealiseerd per december 2024
Aantal deelnemers actueel*	40	54
Uitstroom naar Dagbesteding	2	3
Dagbesteding met ontwikkelperspectief via school	5	5
Stage maatwerk	6	8
Uitstroom naar arbeid	6	9
Heeft gewerkt	3	7
School, Entree	8	8
Indicatie Nieuw Beschut	1	2
Wajong advies/toegekend	1	8
Uitval**	8	12
Nieuw gestarte trajecten Route Arbeid+	22	11***

* De cijfers kunnen overlappen, dus tellen niet op tot de hier genoemde totalen.

** Deze deelnemers zijn nog wel in beeld, maar het is niet goed mogelijk om contact met ze te leggen.

*** Deze deelnemers zijn daadwerkelijk gestart. Halverwege het jaar is er in verband met de financiën een stop gezet op de instroom.

Volgvel 2

Succesfactoren

Er zijn een aantal succesfactoren benoemd in het onderzoek. De belangrijkste succesfactor van Route Arbeid+ is de domeinoverstijgende samenwerking. Dit maakt dat de focus op de deelnemer ligt en niet op de systemen. Route Arbeid+ kan over de domeinen heen handelen, omdat professionals vanuit de verschillende domeinen samenwerken.

Een andere belangrijke succesfactor is het maatwerk dat begint op de scholen en dat Route Arbeid+ een ontwikkelingsgerichte aanpak is, waarbij de stage coördinator van school (regie over het leertraject) en de VO-WIJ medewerker (regie Route Arbeid+) samenwerken. De kracht zit in de coaching in de context om de leerling heen.

Knelpunten

Het grootste knelpunt van Route Arbeid+ is dat de financiering tijdelijk en projectmatig is. Dit maakt het lastig om de aanpak structureel voort te zetten. Daarnaast is de overgang van 18- naar 18+ een belangrijk knelpunt, waarbij een jongere te maken krijgt met een ander aanbod, waarbij er maatwerktrajecten worden ingezet als het ingekochte aanbod niet passend is. Voor re-integratietrajecten geldt dat de duur van deze trajecten vaak te kort is voor deze jongeren om stappen te maken. Dat kan zorgen voor een faalervaring terwijl het belangrijk is om dit juist te voorkomen. Verder is er veel kennis van wet- en regelgeving nodig om passende ondersteuning te bieden, en geldt Route Arbeid+ alleen voor leerlingen uit de gemeente Groningen. Dit leidt tot onbegrip op scholen, waar sommige leerlingen wel mee kunnen doen en anderen niet.

Aanbevelingen

Een van de aanbevelingen is om Route Arbeid+ vloeiend te laten doorlopen in Route Arbeid (en andersom wanneer het nodig is) zodat passende doorlopende begeleiding kan worden geboden om uitval te voorkomen. Hiervoor is het noodzakelijk dat er vanuit de betrokken domeinen Onderwijs, Jeugdwet, Wmo, Inkomen en Werk een gezamenlijke aanpak komt voor de gehele Arbeidsmarktregio Werk in Zicht. Op dit moment loopt de pilot nog alleen in de gemeente Groningen.

Als de arbeidsmarkt regio Route A+ overneemt, vraagt deze nieuwe aanpak van de arbeidsmarktregio om op een andere manier te werken, minder binnen bestaande kaders en meer met een doorlopende lijn van school tot en met werk. Deze aanpak leidt tot een duurzaam toekomstperspectief voor jongeren in de regio met meer zelfredzaamheid, en daarmee tot lagere maatschappelijke kosten. Deze aanpak sluit aan op het wetsvoorstel Wet van school naar duurzaam werk, waarin gemeenten jongeren tot 27 jaar proactief moeten helpen bij de overgang van school naar werk met passende ondersteuning. Het wetsvoorstel verplicht regionale samenwerking tussen onderwijsinstellingen en gemeenten.

Aanmeldstop en financiën

Ten opzichte van de 0-variant waarbij leerlingen met het uitstroomprofiel dagbesteding permanent uitstromen naar een vorm van dagbesteding, heeft de inzet van route arbeid+ duidelijke financiële en maatschappelijke meerwaarde. Vanwege de lumpsum financiering van de Wmo waarbij minder inzet van dagbesteding niet direct leidt tot lagere kosten voor de gemeente en het feit dat het rendement van deze aanpak pas op langere termijn zichtbaar is kunnen we het rendement niet één op één inzetten om de investering te dekken. Dat betekent dat er aanvullende middelen nodig zijn.

De afgelopen jaren is Route Arbeid+ met incidentele middelen gedekt. Op dit moment zijn er meer jongeren die uitstromen met profiel dagbesteding dan dat we aankunnen. Dit heeft geleid tot een tijdelijke anmeldstop. Om deze eraf te halen is € 250 duizend per jaar nodig. Daarnaast moet er perspectief op langjarige en bij voorkeur structurele financiering zijn van Route Arbeid+ omdat de ondersteuning die aan jongeren wordt geboden meerjarig is. Dat betekent dat dekking van de aanpak niet van jaar tot jaar zou moeten worden afgewogen.

Om vanaf de zomer wel nieuwe leerlingen in de route op te kunnen nemen en de route te kunnen blijven ontwikkelen is er incidentele ruimte gevonden binnen de begroting 2025. Dekking van de kosten van Route Arbeid+ (basis én de uitbreiding) in 2026/2027 van € 350 duizend betrekken we bij de begrotingsbespreking 2026. De afweging om structurele middelen beschikbaar te stellen laten we over aan een nieuw college en nieuwe raad.

Dwars door Domeinen en borging werkwijze

De jongeren in Route Arbeid+ hebben op verschillende momenten ondersteuning nodig vanuit verschillende domeinen om tot ontwikkeling te komen. We zijn al goed op weg om deze jongeren de juiste ondersteuning te bieden. De manier waarop wet- en regelgeving en de ondersteuning vanuit die verschillende wetten is ingericht, maken het complex om de werkwijze te borgen. We hebben ons daarom aangemeld voor het programma Dwars door Domeinen van Divosa (in opdracht van het ministerie van BZK). In dit programma wordt, door in een aantal lerende praktijken toe te werken naar een concreet resultaat, gewerkt aan duurzame oplossingen voor kwetsbare inwoners met domein overstijgende problemen die ook met andere gemeenten kunnen worden gedeeld.

Wij verwachten dat deelname aan Dwars door Domeinen ons kan ondersteunen bij het maken van een heldere analyse en het gezamenlijk een structurele oplossingsrichting te formuleren. Met als gewenst resultaat een sluitend proces en financiering dwars door de domeinen heen om jongeren toe te leiden naar en afspraakbaan, beschut werk of een reguliere baan. Of wanneer er geen arbeidspotentieel is naar passende dagbesteding waarbij de jongere wordt doorgeleid naar een Wajong-uitkering.

Aansluiting programma Toekomstgericht werken

Niet alleen jongeren vanuit de doelgroep Route Arbeid + hebben baat bij Route Arbeid+. Wij zien ook andere jongeren die ondersteuning nodig hebben vanuit meerdere domeinen om aan een duurzaam toekomstperspectief te werken. Het programma Toekomstgericht werken heeft als doel het structureren en verduurzamen van integrale oplossingen voor jongeren van 16 tot 27 jaar in een kwetsbare positie.¹

Het programma Toekomstgericht werken sluit ook aan bij Dwars door Domeinen zodat we dat wat we leren ook kunnen uitbreiden naar andere jongeren om hen op de juiste manier te ondersteunen bij het bereiken van een duurzaam toekomstperspectief.

Vervolg

We zien dat Route Arbeid+ werkt. De werkwijze leidt tot mooie resultaten en helpt kwetsbare jongeren om te werken aan een duurzaam toekomstperspectief. Als college willen we deze werkwijze dan ook graag continueren. De opgave voor 2026 en 2027 betrekken we bij het opstellen van de begrotingsbespreking 2026. De afweging om structurele middelen beschikbaar te stellen nemen we op in het onderhandelingsdossier voor het nieuwe college.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

¹ <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Collegebrief/Toekomstgericht-werken.pdf>